

Fråga föremålen

*Handbok till historiska studier
av materiell kultur*

ANNA MARIA FORSSBERG

KARIN SENNEFELT

(RED.)

Studentlitteratur

INNEHÅLL

Förord 7

KAPITEL 1 **Fråga med föremålen 9**

ANNA MARIA FORSSBERG OCH KARIN SENNEFELT

Vad kan föremål säga om historisk tid? 13

Inriktningar på forskning om materiell kultur 16

Nästa steg 24

Bokens disposition 34

Vidare läsning 34

DEL I MÖTET MED DET MATERIELLA

KAPITEL 2 **Grand Tour bland tingen 37**

ULRIKA TORELL

Museisamlingar och konsumtionssamhällets historia 39

Materiella kulturstudier 40

Sockret och den söta smakens former 41

Varorna, kunderna och rummet 43

Den återuppståndna grisen eller magasinet som bildningsresa 50

Vidare läsning 51

KAPITEL 3 **På spaning efter tyglappar och försvunna skor 53**

MARTIN MARKELIUS OCH KARIN TETTERIS

Armémuseums tygprovssamling 54

Kuggar i krigsmaskineriet 58

- En tidigare utställd uniform 59
- Nya källor 63
- Nya frågor 68
- Vidare läsning 70

KAPITEL 4 Byggnaden som kunskapskälla 71

GUNNAR ALMEVIK

- Snapphanegården Örnanäs 73
- Ett diagram över iakttagelser 74
- Spår och ledtrådar 75
- Från högloftsstuga till långloftsstuga 79
- Arbete och redskap 82
- Huset, hushållet och människorna 84
- Byggnadsskick och bostadsskick 85
- Människan i centrum 87
- Vidare läsning 88

DEL II FÖREMÅL SOM KONSUMTION

KAPITEL 5 Textilbadet – kläder och konsumtion 91

MARIE ULVÄNG

- Källorna om kläder 92
- I samlingarna 92
- Att studera bevarade plagg 94
- Konnässörskap eller vikten av att textilbada 95
- Livstycket – köptyger och handel 96
- Tröjan – återbruk 102
- Byxorna – "breakability" 105
- Från agrarsamhälle till industrisamhälle 108
- Vidare läsning 110

KAPITEL 6 Det materiella som social strategi 111

GUDRUN ANDERSSON

- Att tolka sängar – i skrift 112
- Att tolka porträtt – som föremål 118

Det komplexa materiella 125

Vidare läsning 125

DEL III SAMLANDETS LOGIK

KAPITEL 7 Människosamlingen 131

FREDRIK SVANBERG

Anatomiska institutioner och deras samlingar 132

Samlingen som källa till människoklassificeringens praktiker 137

Samlingen som källa till den svenska rasforskningen 137

Vidare läsning 139

KAPITEL 8 Strindbergs sopor 141

OTTO FISCHER

Samlandets logiker 143

Gyllenskölds samling 148

Lärdomen av Strindbergs sopor 155

Vidare läsning 157

DEL IV FÖREMÅL SKAPAR VÄRLDEN

KAPITEL 9 Den vetenskapliga rationalitetens materiella kultur 161

H. OTTO SIBUM

Experimentell vetenskapshistoria 162

Gesternas kunskap och vetenskaplig förändring 165

Slutsatser 169

Vidare läsning 170

KAPITEL 10 Materiella möten och globala nätverk 171

JONAS M. NORDIN

Föremålens agens, nätverk och gränser 173

Lokal och global materiell kultur i en kolonial utkant 176

Svenskar, indianer och materiell kultur i Nya Sverige 180

Materialitet och kolonialism i landskap och museisamlingar 183

Vidare läsning 186

KAPITEL 11 Puderdosan, syetuiet och den nya kvinnan 187

ORSI HUSZ

Varuhuset som museum 188

Tingens klass och genus 192

De små tingens betydelse 193

Teorin tränger sig på 197

Avslutande reflektioner 202

Vidare läsning 204

DEL V HANDBOK

KAPITEL 12 Att finna föremålen – en guide till museisamlingar 207

ANNA MARIA FORSSBERG

Att söka efter föremål på nätet 209

Att ta kontakt med museet 209

Kort museiguide 210

Digitala sökvägar 215

Svenska museer i urval 217

KAPITEL 13 Att forska på föremål – en kort handledning 219

KARIN TETTERIS

Historiskt och kulturellt sammanhang 222

Jämförelser 224

Analys av föremålet 225

Presentation av författarna 227

Litteratur 231